

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Animaduersiones expenduntur, à Suauī famae publicae assignatae, de Dogmatum ac Disciplinae Decretis memoratis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

*Animaduerſiones expenduntur, à Suauifamæ publicæ aſſignatæ,
de Dogmatum ac Diſciplinæ Decretis memoratis.*

SVAVIS in ſcenam more ſuo adductâ vniuerſali famâ, de narra-
tæ Sæſſionis ſucceſſu dicit, Numquam à Concilio tantam ſui
expectationem excitam fuiſſe, quantam id temporis, ob Pa-
trum Oratorumque frequentiam; ſed rem ipſam communi voce
montium partui æquiparatam. Communis huiuſce vocis ne tenue
quidem murmur tam multiplex tot Commentariorum echo red-
didit. Certum eſt, articulos in ea Sæſſione firmatos, ex iis fuiſſe qui
acerrimè à Germanis hæreticis oppugnabantur: per leges quoque
diſciplinæ, ab ea lætas ad auferendam abiectam mendicitatem Sa-
cerdotum, fraudulentiam exempli peſſimi eorum qui gratias ad
pietatem ſpectantes promulgabant, lucrum pecuniarium ſacros Or-
dines conferentium, negligentiam Eccleſiaſticos redditus poſſidentium,
penuriam Paſtorum apud gregem fidelium, licentioſam im-
munitatem commendatas Eccleſias obtinentium, & per alias etiam
contimiles ſanctiones, plurimo puluere vultum Eccleſiæ abſterſum
fuiſſe. Verum etiam eſt, nec à me diſſimulatum, optauifſe primùm
Patres, vt ipſorum examini robuſtius pabulum apponeretur, veri-
tos ne poſt leuiora illa fercula menſæ tollerentur. Sed nec ipſis,
nec aliis viris ſapientibus mirum viſum eſt, quòd Leges & Decreta
initium ducerent à faciliſſimis, quæ difficiliſſimis viam ſternunt,
cùm ceteroqui prudens ſit imitatio naturæ (à natura ſæpiùs exem-
pla peto, vt notiſſima ſimul ſint, ſimul etiam ducta ex effectore per-
quam beneuolo, hoc eſt ex Deo) inchoatio ab opere remiſſiore,
quò inde ad vehementiora gradus fiat. Quare multi philoſophan-
tium docent, quemcumque montem (ne à Suauiana ſimilitudine
diſcedamus) in ſua ruina progredi ſubinde per omnes lentitudinis
gradus poſſibiles, antequam ad impetum illum perueniat, qui vrbes
opprimit, fluminumque curſum conuertit. Is qui patienter adhuc
ſeptem meſes perdurauit, expectationem minime fraudatam, ſed
ſuperatam vidit tot ac tam grauibus definitionibus & morum
emendationibus, quot & quales à multis aliis Conciliis ſimul con-
fectæ non ſunt, tanto Chriſtianæ pietatis incremento, quantum
fortaſſe nullâ vmquam aliâ ratione poſt hominum conuerſionem
ad Fidem euenire viſum eſt.

Iam verò ad obiecta peculiaria deſcendamus. Addit: *Notabatur 2
præci-*

præcipuè duorum articulorum dilatio: mirum quippe videbatur, cum per
 quatuor anathematis quatuor Fidei dogmata constituta fuissent, decla-
 rari non potuisse articulum, quod concederetur vsus Calicis ex iure Ecclesia-
 stico. Compluribus quoque videri de illo prius agendum esse, siquidem eo
 concesso cunctæ disputationes cessarent.

1562.

Hæc non erat ratiocinatio, sed ex malignitate delirium. O soli-
 dissimam consecutionem! Potuit facile statui, non esse iuris Diui-
 ni quod res quædam fiat; igitur eadem, quin etiam maior erit faci-
 litas ad decernendum, an ea res concedenda an prohibenda sit per
 legem humanam. Id si valeret, omnes Senatuum ac Rerum publi-
 carum deliberationes facile & intra momentum expediri possent;
 quandoquidem indubitatum illic esse solet, rem illam, de qua deli-
 beratur an ferenda lex sit, aut habendum Decretum, nec præce-
 ptam nec interdictam esse Diuino præscripto. Cum de hoc sermo
 erit, rationesque ponderosissimas recitabimus, à quibus suspensa
 trutina tenebatur, manifestò liquebit, quantum huiusmodi sanctio
 meditationis ac temporis indigeret. Sed reuerà complures illi, qui-
 bus videbatur, id ubi concessum fuisset cunctas disputationes abla-
 tum iri, non nisi opifices ac mulierculas esse oportebat, quibus con-
 ceditur ab hæreticis tribunal in Religionis controuersis. Fingamus
 nunc ab Ecclesia vsus carniū permitti singulis anni diebus; num
 idcirco cessaret disputatio cum hæreticis, potestàsne in ea sit illius
 interdicendi quibusdam certis diebus, quemadmodum prius fece-
 rat? Perge porrò: Num agebatur de concedendo Calice, nisi qui-
 busdam nationibus; reliquæ verò nec petebant, nec optabant?
 Quo pacto igitur cum iis cessabat disputatio, an diuinum præce-
 ptum transgrederebantur?

3 Addit præterea: In tertio doctrinæ capite fuisse admodum pondera-
 tam ipsius clausulam; Nullà gratiã necessariã ad salutem defraudari fideles,
 qui vnã speciem solum accipiunt; cum id videretur fateri Synodus, gra-
 tiã minimè necessariã amitti. Hic verò dubitabatur, an sit auctoritas
 humana, quæ possit impedire Diuinam gratiam superfluentem minimeq;
 necessariã; & ubi ea auctoritas esset, an charitas hæc ad bonum consequen-
 dum obstacula permittat.

Mira sanè dialectica; & tamen à Suaui alibi quoque in rebus
 similibus vsurpata: Decernitur, hominem, cui vsus Calicis interdi-
 citur, nullà gratiã ad salutem necessariã fraudari, ergo fatetur Syn-
 odus, aliquã gratiã non necessariã fraudari. Qui, viso ante mensẽ
 Petro, diceret; Altero ab hinc mensẽ Petrus non erat mortuus; num id-
 circo fateretur, Petrum hodie esse mortuum? Quænam frequen-

1562.

tior loquendi ratio, non solum inquam in scholis & in tribunalibus, sed in colloquiis domesticis, quam affirmare aut negare aliquam rem sub conditione, sub qua certa sit affirmatio aut negatio, & adhuc in ancipiti manere, quidnam esset eâ conditione sublata? Pudet me lectorem in his nugis tamdiu detinere, præsertim cum satis compertum fuerit, & tunc & quouis tempore hanc fuisse Patrum sententiam; quin plerosque propendisse in opinionem illi gratiæ inæqualitati contrariam. Quare postmodum etiam plerique Catholicorum Doctorum^a id ipsum censuere, nihil ambigentes ne verba Concilij oppositum faterentur; vsque adeo ut Bellarminus docuerit, potius^b deduci ex Tridentino probabilem argumentationem, quod gratia æqualis sit in utroque casu, eamque sententiam tam firmo inniti fundamento auctoritatis, ut citra omnem dubitationem è suggestu asseueranter prædicari possit. Id satis est ad argumenti ineptiam ostendendam: sed placet aliâ ratione eius fallaciam patefacere.

^a Bellarminus, Valquez, Suarez, & fere reliqui omnes.
^b Lib. 4 de Eucharistia cap. 23.

Fingamus cum Suauis, in ea Sessione Patres oppositam partem⁴ fuisse falsos, & statuisse. Quid hoc ad id, quod ipse intendebat, conferret? Dubium videbatur, inquit ille, an Ecclesiæ aut ex auctoritatis defectu, aut certè ex lege charitatis, liceat legem ferre, quâ superfluenta gratiâ quisquam priuetur. Hic ex se quisque mediocriter eruditus animaduertit affectatam dubitationem, quâ hallucinantur vulgi oculi, & in errorem trahantur. Æquè pariter dubitari poterat de vetito Ecclesiastico, ne plusquam semel eodem die sumatur Eucharistia, neque post sumptum cibum, iis saltem, quibus ad eam vsque horam naturale ieiunium à valetudine non permittitur: hæc enim omnia aliquâ exuberante gratiâ hominem priuarent. Ita pariter se habet prohibitio, quâ vetantur Sacerdotes eodem die sacrificium iterare, perinde ac die Christi natalis conceditur. Idem vsuuenit in interdicto, ne præbeatur Eucharistia ægrotis vomitum patientibus, & ne quispiam vniuersè Eucharistiamumat, nisi manu Sacerdotis ea porrigatur: idem in ritu, quo sexta feria sanctioris hebdomadæ Eucharistiæ sumptio laicis negatur. Et sanè cum & probabilis sit, & insignium Theologorum auctoritate fulciatur ea sententia, quâ dicitur, ab Eucharistia gratiam augeri non solum quo tempore ea suscipitur, sed etiam quo perdurat in stomacho, dubitari posset ex ratiocinatione Suauis, an egerit Ecclesia aut ultra potestatem, aut certè contra charitatem, præscribendo, ut conferrentur ac distribuantur Fidelibus species panis tam tenui ac subtili formâ. Cuicumque Theologo, quin cuique homini cordato
lumen

lumen inest, quo perspiciat, ab huiusmodi legibus de ritibus Eucharistiæ rationem haberi proximè, non de solo gratiæ incremento in homine, qui Sacramentum suscipit, sed etiam de eiusdem Sacramenti dignitate ac veneratione. Dixi *proximè*: nam si ultra ratio habeatur, deprehenditur, à veneratione sensum pietatis excitari in homine suscipiente, & ab hoc sensu sæpè compensari multis partibus detrimentum illius gratiæ, quam fuisset homo lucratus per usum nimis familiarem, & sine ritibus ab Ecclesia præscriptis. Porro quænam ad venerationem Sacramenti spectaret interdictus laicis usus Calicis, haud difficulter animo cogitatur. Gerson Parisiensis Cancellarius id amplè demonstrat; nobis verò breuè aderit occasio hac de re loquendi. Nunc Suauem sequamur, qui pergit scribere:

5 *Duo præ ceteris multorum sermonibus argumentum præbuere: alterum, obligatio iniuncta, credendi veteres Patres numquam existimasse Eucharistiæ sumptionem infantibus necessariam. Etenim ubi agitur de Historiæ veritate, agitur de factò, & de præscripto, ubi auctoritas vim non habet, quæ iam facta immutare nequit. Atqui notum est legentibus Augustinum, ab eo nouem in locis, non vno verbo, sed longâ oratione affirmari, necessariam esse paruulis Eucharistiæ, & in duobus ex illis eius necessitatem equari Baptismi necessitati: quin ab eodem non semel dici, eam existimari ac definitam ab ipsa Romana Ecclesia fuisse tamquam necessariam ad paruulorum salutem, adducto in eam rem Innocentio Pontifice, cuius epistola adhuc extat, quæ perspicuè loquitur. Et mirum videbatur, quòd Synodus citra necessitatem hac se difficultate implicauerit absque exitu, & cum periculo quòd ab aliquibus affirmaretur, aut Innocentium aut Concilium errasse.*

6 In primis, si Suauis sententia fuit (quod ipsius verbis significari videtur) non posse ab Ecclesia tamquam Fidei dogma declarari seu veritatem seu falsitatem certæ cuiusdam rei gestæ (quippe quæ non extet in diuinis Litteris, quarum Ecclesia interpret est, quæque, cum sit præterita res, nulli iurisdictioni subiicitur) satis apparet, tantumdem ab ipso ignorari, quantum non credi auctoritatem Ecclesiæ. Num ipsi statueret non licet, esse Fide credendum, non euenisse in aliquo certo homine id quod Deus in sacris Paginis affirmat numquam in quocumque hominum euenturum, exempli gratiâ, quemdam ex Cælitibus in tartara non cecidisse? Iam verò cum à Deo in sacris Litteris reueletur, Ecclesiam esse columnam & fundamentum veritatis, eandemque numquam in Fide deceptam iri; ex vi huiusce Diuini effati potuisset quidem Synodus definire, Ecclesiam, quamuis illa sæculis prioribus consueuisset Eucharisti-

1562. ftiam paruulis tradere, in ea consuetudine non errasse, quafi falsò crederet, id esse ad ipsorum salutem necessarium.

Sed hæc omnia sunt à me dicta potiùs ad ostendendam Suauis 7 inscitiam, quàm ad tuenda verba Concilij, quod, quidquid nonnullis visum fuerit, reuera numquam ibi egit de iis quæ intenderint & opinati sint veteres Patres in præbenda infantibus Eucharistia; sed dixit: *Vt sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nullà salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.* Non igitur loquitur Synodus de intentione & opinione, quæ in illis esset qui hoc peragebant; sed docet, hoc ipsum necessarium ad salutem non esse. Atque ita intellecta sunt ea verba, præsertim à Claudio Saintes Episcopo Eurenensi, qui cum ad Concilium venisset inter Theologos regios paucis mensibus post ea promulgata Decreta, non potuit eorum sententiam satis cognoscere. Hic in erudito volumine, quod inscribitur, *Repetitiones rerum exagitarum de Eucharistia*, opinari ^e non dubitauit, memoratam consuetudinem aliquorum ex antiquis Patribus, præbendæ infantibus Eucharistiæ, ortam fuisse ex dubitatione ac religionis sensu, quòd illa etiam paruulis esset necessaria, adeoque voluisse illorum salutem in tuto collocare. Nec huiusmodi opinio Saintes, tametsi à Francisco Suares impugnata ^d, ab ipso tamen improbatur non modò vt hæretica, sed ne vt dissona quidem verbis Concilij in hac parte, sed solùm in alia; nimirum, quatenus Concilium dicit, sanctissimos illos Patres habuisse probabilem causam ad hoc faciendum pro illiustemporis ratione; quæ probabilis causa non agnoscebatur à Saintes, factum errori vnice tribuente; quamquam idem alioqui circumspèctè se gereret, hunc errorem haud adscribens vniuersæ Ecclesiæ, quæ ex Diuina custodia errori non subiacet, sed illis solùm partibus, quæ consuetudinem huiusmodi seruarunt. At verò reuerentiore iudicio, & absque erroris nota illis Patribus iniusta, hæc probabilis causa esse poterat, seu, vt arbitratur laudatus Suares, minor infantium Christianorum numerus eà tempestate, qui eas circumspèctiones admitteret, per quas irreuerentia Sacramenti euitabatur; seu, vt alij sibi persuadent, cum eo tempore Eucharistia sub vtraque specie laicis permitteretur, facile erat infantibus panem consecratum vnà cum vino pariter consecrato deglutire, quod hodie ampliùs fas non est.

At quid respondebimus nouem illis locis S. Augustini, & illi tam 8 apertæ Epistolæ Innocentij I. vbi Suauis ostendit affirmari hanc necessitatem tradendi infantibus Sacramentum Corporis Christi, adeo-

^e In repetitione 6.

^d Disp. 62. de Euchar. sect. 4.

adeoque Innocentio simul & Augustino Concilium aduersari? 1562.
 Concedam aduersario supra quam postulat. Dicit, ab Augustino duobus in locis æqualem necessitatem poni in Eucharistia, & Baptismo: ego verò adicio, eandem ab eo poni necessitatem. Hodièné primùm in Scholis innotuit, intellectum fuisse ab Augustino caput sextum S. Ioannis non de ipsa solùm in re susceptione Eucharistiæ (siue etiam de illa intellectum ab ipso fuerit necne, de quo disceptatur, nec nostrâ interest) sed de coniunctione, quâ nobiscum Christus mysticè sit vnum corpus per Baptismum ac Fidem? Eo testimonio probauit S. Doctor contra Iulianum Pelagianum Baptismi necessitatem, non modò quo regnum cæleste homo ingreditur, sicuti Pelagiani sacris Oraculis conuicti tandem fatebantur; sed ad obtinendam vitam æternam, quod illi negabant; adeoque aduersus eosdem probauit esse peccatum originale, cuius solum causâ necessarius est Baptismus. Idcirco postquam in lib. 3. *De peccatorum meritis, & remissione*, cap. 4. produxit effatum Christi, *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, non habebitis vitam*, concludit: *Non necessitas sine vlla ambiguitate proclamat non solùm in regnum Dei non baptizatos puellos ingredi non posse; sed nec vitam æternam posse habere præter Christi corpus, cui vt incorporentur, Sacramento Baptismatis imbuuntur.* Et hanc fuisse Augustini sententiam, tradidit S. Thomas: nec vlla opinio concipi poterat aded remota à principiis Augustini, quàm quæ diceret, Siue non remitti statim peccatum originale Baptismo; siue postquam remissum est, redire paruulos in Diuinam inimicitiam absque ipsorum culpa, vbi contingeret quod ante mortem Eucharistiam haud suscepissent: ex quibus pronuntiat alterum concedere cogitur, qui affirmat, paruulis necessariam esse ad salutem Eucharistiæ sumptionem. Quocircà in hac vnica ac præualida ratione ad excludendam huiusmodi necessitatem in-niti Concilium voluit.

¶ Tert. part.
 q. 80. art. 9.
 ad 3.

9 Progrediamur: Quid dicit Epistola Innocentij Romani Pontificis, quam Suauis obrudit? Ea legitur ad Patres Mileuitanos scripta, & est 26. inter ipsius Decretales, quæ pariter locum habet nonagesimum tertium inter Epistolas Augustini: in ea hæc habentur: *Illud verò quod ab illis (loquebatur de Pelagianis) vestra fraternitas asserit predicari, paruulos æternæ vitæ præmiis etiam sine Baptismatis gratiâ posse donari, per fatuum est; nisi enim manducauerint carnem Filij hominis, & biberint sanguinem eius, non habebunt vitam in semetipsis. Qui autem hoc eis sine regeneratione defendunt, videntur mihi ipsum Baptismum velle cessare, cum predicant hos habere, quod in eos creditur non-*
nisi

1562. *nisi Baptismate conferendum.* Ecce quo pacto exigat communicationem carnis Iesu Christi in paruulis Innocentius, cuius Epistola verè affirmatur à Suaui clare loqui; sed aduersus falsa ipsius dicta. Nec huiusmodi obseruationes de illis testimoniis excogitata postea fuerunt, ad ea defendenda quæ imprudenter Tridentini Patres pronuntiaffent. In manu mea est producere responsum ^f Episcopi Mutinensis ad Moronum, qui planè significauerat, hæc à quibusdam obiecta Decretis doctrinæ Romam delatis; in quo is narrat, ea dicta Augustini & Innocentij, aliaque multa, fuisse Tridenti exagitata non medioeri subtilitate, ostenditque per rationes à me adductas, quisnam esset legitimus eorum sensus. Addit etiam, illic fuisse admodum reprehensam temeritatem Erasmi, qui suis in scholiis explicat Epistolam Innocentij secundum interpretationem, quæ pro certa ponitur à Suaui. Sed mirum non est, hunc de Innocentio sequi distortas Erasmi interpretationes, quandoquidem, sicut Tridentini Patres notarunt^g, hæretici Centuriatores vel ipsa irreuerentiæ verba inde sibi desumpserunt.

f: Augusti
1562.

g Habetur in
epist. citata
Episcopi
Mutinensis.

Postremò alterum narrans, quòd ex ipsius affirmatione multos ¹⁰ sermones excierit super doctrinæ Canonibus, ita scribit: *Alium erat secundus anathematis, declarans hereticum esse, qui dicit, Ecclesiam iustis causis haud permotam fuisse ad Eucharistiam absque Calice tradendam: quod idem est ac fundare Fidei dogma in humano factò, ac mirum existimabant, fateri, hominem non nisi humano iure teneri ad obseruandum Decretum; sed iure Diuino cogi ad credendum illud esse iustum, & quòd statuerentur tamquam Fidei dogmata res, quæ mutantur indies.* Inanis argumentatio! Si dogma Fidei est, Ecclesiam in rebus seu Fidei seu morum errare non posse, quippe quæ regitur à Spiritu sancto; est etiam dogma Fidei, eandem ad ferendas leges de Sacramentorum distributione non posse absque iustis causis moueri. Argumenta verò, quibus per allata verba Suauis argumentatur, homine scientià prædito indigna sunt; cum omnis humana ac noua lex, quemadmodum S. Thomas obseruat, suam vim omnem trahat ab æterna Dei lege, quæ nos iubet hominibus obedire, eorumque temporarias sanctiones seruari. Non modò non dissentaneum, sed necessarium est, vt ex Diuino præcepto insit in nobis debitum credendi, nos saltem in genere humanis legibus obligari, atque huiusmodi debitum esse inuariabile, quamuis lex pro vario iudicio & arbitrio Superiorum sit variabilis. Ceterum euenire potest, vt nobis liceat certæ alicuius humanæ legis iustitiam per firmum Fidei assensum non credere; cuiusmodi, exempli causâ, sunt leges illæ, quas san-

fanciunt Principes laici, aut etiam Episcopi, & ipse Pontifex, non quatenus Pontifex: Deus enim minimè reuelauit, se velle semper huiusmodi sanctionibus assistere. Potest quoque contingere, vt per hanc firmam fidem cogamur credere iustitiam alicuius generis legum humanarum, vbi Deus perpetuam suam custodiam alicui humano legislatori promiserit, perinde ac promisit Ecclesiæ in legibus Religionis. Ceterà, quòd lex variabilis sit, nihil impedit ne variari non possit fides, quâ credatur legis conuenientia pro ea tempestate quâ illa perdurat. Profectò Diuinæ etiam leges cærimoniarum & iudiciorum variabiles fuerunt, & ad tempus: & tamen dogma Fidei est, ambas fuisse iustas, & rationi consentaneas. Quod autem Synodus huiusce legis causas non attulerit, nec mirum est, nec dignum quod castigetur. Id quotidie peragunt sapientes iudices ac legislatores, ad subtrahendam populo cauillorum materiam; cum præsertim eiusmodi causæ satis in comperto essent, & à scriptoribus per typos impressæ.

11 A Fidei dogmatibus progreditur Suauis ad binas criminationes confingendas de disciplinæ Decretis, alteram vniuersalem, ob argumentorum leuitatem; peculiarem alteram, de nouis Parœciis instituendis, vbi veteres non essent satis. Vtrique suprâ responsum abundè. Solùm, quoniam adiicit secundo loco, ad nouas Parœcias erigendas, non populum, sed Ecclesiasticos diuites esse obstringendos; libenter eum fuissem percontatus, An vniquam compererit, vbi stipendium statuitur medico, seu ludimagistro in aliquo oppido, desumatur illud ex prouentibus diuitum dumtaxat, & non potius pauperum ac diuitum, proportiohe, in quorum vniuersale commodum illi stipendio conducuntur. Num ea Iurisconsultorum regula inaudita est: Qui commodum sentit, oportet vt incommodum sentiat? Diuites idcirco sunt diuites, quòd sua liberè possideant, & debeant pauperibus ex charitate non ex iustitia subuenire. Præterquam quòd profugium illud ad popularium collationem decretum est in supplementum, vbi antiquæ Parœciæ redditus non sufficerent ad nouam etiam dotandam. Quare Decreti vsus perarrus fuit; nec qui grauabantur, tametsi semper queruli, huius oneris causâ vociferati sunt. Patrocinari pauperibus quasi diuexatis, seditiosorum mos est, quòd illos sibi affeclas comparent; qui cum præ aliis minus habeant, plures sunt, adeoque præ aliis plus possunt.